

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON : 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON : 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lej pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

A buzatermés időszerű kérdései.

Irta: dr. Konopi Kálmán.

(Az E. G. E. bányásági tagozatában Temesvárott tartott felolvasás kivonata.)

A buzaválság megoldására az utóbbi időben két jelszót hangoztattak: a többtermelést és a minőségtermelést.

Amikor a válság fokozódásával egyre többen és behatóbban foglalkoztak ezekkel a kérdésekkel, kiderült, hogy a két irány közötti ellentét csak látszólagos. Legalább is a mi éghajlatunk alatt. Mert igaz ugyan, hogy vannak olyan buzafajták, amelyek egyes nekik kedvező években jóval többet termelnek, mint mások és emellett gyöngye lisztminőséget adnak, de ugyan-ezek a fajták más jellegű időjárás mellett amazok mögött lemaradnak a termés mennyisége tekintetében, kisebb fagyállóságuk, későbbi érésükkel kapcsolatos megszorulásuk miatt. Ugy, hogy több év átlagában látszólagos hőtermőségük elenyészik.

Azok az okok, amelyek miatt napjainkban fokozottabb figyelemben kell részesítenünk a buza minőségének kérdését, a következők.

Az európai pékiparban nagy változást okozott egy, a Népszövetség kebelében működő Munkaügyi Bizottság által kezdeményezett rendelkezés, amelyhez az összes európai államok törvényhozási uton csatlakoztak. Ez a rendelkezés eltiltotta ebben az iparágban az éjjeli munkát. Ennek következtében a termelési idő felére rövidült. Hogy ez alatt mégis el lehessen készíteni a városi lakosság reggelihez való süteményét, egyrészt gyorsabb kelesztési eljárásra kellett áttérni, másrészt fokozottabb mértékben alkalmazták a pékipari gépeket. Ez az új eljárás pedig fokozottabb igényeket támaszt a feldolgozott liszt minősége iránt. Ezért van szükségük nagyobb mértékben különösen a nyugateurópai országoknak olyan buza- és lisztminőségekre, amelyek már kis százalékban is az ő belföldi, gyöngébb lisztjükhöz keverve, annak sütőképességét megjavítják.

A régi híres tiszavidéki buza és a román Alföld ugyancsak jó hírű buzafajtái a normális évjáratokban alkalmasak ugyan arra, hogy keveretlenül feldolgozhatók legyenek a mai munkaviszonyok mellett is. De már lisztfejlesztő szerül csak egy kisebb hányaduk használható. Ezzel szemben az amerikai minőség-buzáknak és lisztnek éppen az az előnyük, hogy bár talán keverékmentes feldolgozásra nem oly alkalmasak, mint a régi híres Duna-medencei buzák, keverőanyagának annál alkalmasabbak. Ezért van az, hogy az amerikai, különösen pedig a kanadai „Manitoba” buza a világpiacon legyűrte az európai minőség-buzákat. Hogy ez a felülemelkedés milyen arányú, azt legjobban megvilágítja az a kimutató, amelyet az 1929. november és 1930. január folyamán a Magyar Közgazdasági Társaság által rendezett buzaankét folyamán adtak közre és amely szerint a 79/80 kgrmos Tisza-Bányási buza ára Rotterdamban 1929. júl. 27. és dec. 2. között 6 és 11 pengő között hül-

lámzó összeggel, tehát 180—330 lejjel volt olcsóbb a Manitoba I-el jelzett buzánál. Ezek az adatok minden érvelésnél világosabban mutatnak rá a minőségbuzatermelés fontosságára.

Hogy milyen égetővé vált a minőség kérdése, azt minden gazda tudja, aki ideai termését nagy exportmalomnak kínálta eladásra. Ezek a malmok maguk is csak nemrég eszméltek a minőségkérdésnek nagy fontosságára. Üzemükben egyre nagyobb szerep jut a malomlaboratoriumnak és üzletkötéseik során már nem csak a Hl-súly, tisztaság és víztartalom iránt érdeklődnek, hanem elsősorban az igazi minőségi értéket meghatározó tényező: a sikértartalom iránt.

A buza minősége az az érdeklődés előterében álló tárgy, amelynek minél több oldalról megvilágítására kutató munkát végeznek a különleges szakintézetek, kémiai, gazdasági laboratóriumok, növénynevelők Franciaországtól Romániáig, Svédországtól Olaszorszáig, Kanadától Argentínáig.

De lássuk most: melyek azok a tulajdonságok, amelyek egy buzát minőségbuzává tesznek?

Hogy az eladásra kerülő buzának tisztának, egészségesnek és száraznak kell lennie, azt minden gazda tudja.

A hektolitersúly a malmoknak egyik értékmérője, mert úgy számítanak, hogy ahány kilós a buza, annyi kilogramm lisztet tudnak belőle kiörölni. A lisztminőségre, a süthetőségre ennek a tulajdonságnak nincsen befolyása. Volt például az idén a kezemben 79 kgrmos buza, amelyben egyáltalában semmi siker sem volt, máskor meg egy 77—78 kilós 14—15 százalékos elsőrendű minőségű száraz sikért (ami mintegy 40—45% nedves sikernek felel meg) tartalmazott. Ezt a tulajdonságot elhanyagolni, a malmok érdekére való tekintettel mégsem szabad.

A szemek acélossága és ezzel összefüggő üveges törési felülete szintén nem biztos ismertető jele a belőle készülő liszt jóságának. Ezt a tulajdonságot a malmok főleg azért értékelik, mert ilyen buza őrlés közben nem porlik el olyan könnyen, mint a lisztes törésű és ezért több nullás lisztet tudnak belőle örölni. Ebben a tekintetben olyanformán áll a dolog, hogy a legtöbb jóminőségű buza acélos és üveges törésű, de nem minden acélos és üveges törésű buza jóminőségű is egyszerűsmind.

A buza legfontosabb minőségi értékmérő tulajdonsága: a benne levő sikernek mennyisége és minősége. A gyenge buzák feljavítására alkalmas buzáknak legalább 10% száraz sikértartalma legyen. (Ez mintegy 30% nedves sikértartalomnak felel meg.) És ez a siker legyen jó minőségű, azaz rugalmas, szívós, szét nem folyó, gyöngyházfényű, rugalmas hártját adó. Az ilyen siker gyúrás és kelés közben nem lágyl el, az éleslő gázainak elegendő ellenállást ad, azok egyenletesen elhelyezkedő hólyagocskák alakjában oszlanak el a nagy, könnyű kenyérben. A sikértartalom mennyiségével növekszik a lisztnek vízfelvevő képessége, ami megint a péknek érdeke, mert

a sikérdus lisztből több kenyeret tud sütni, mint a sikerben szegényből. De érdeke a fogyasztónak is, mert az ilyen sütemény könnyebb, izletesebb, egészségesebb.

A siker két tulajdonsága (a mennyiség és minőség) közül a minőség a fontosabbik. Egy 7% száraz sikerű tartalmazó buza értékesebb, egy 14%-nál, ha az előbbinek sikerje kitünő minőségű, az utóbbié pedig tulságosan lágyl. Ezért nem szabad csak a siker mennyiségéből kiindulni, akár nemesítő, akár termelő gazdák vagyunk.

(Folyt. köv.)

A műtrágyázás időszerű kérdése.

Irta: Dr. Bittera Miklós.

(Folytatás.)

A műtrágyázás legfontosabb időszerű kérdése tehát az, hogy a *merev szabályokat alapos helyi ismereteken alapuló tervszerűségnek kell felváltania*. Amint a tárgyalt uradalmi kísérletek is mutatják, a műtrágyázás a viszonyok szerint más és más lesz.

Azonban nem csupán a talajt, de a termesztendő növények tulajdonságait is figyelembe kell venni. Vannak ezek között olyanok, amelyek a műtrágyázás iránt hálásabbak, vannak, amelyek kevésbé azok. Mai viszonyok között mindenestre csak azokat a növényeinket fogjuk műtrágyázni, amelyeknél biztosabb és nagyobb hasznot remélhetünk. Mezőgazdasági kamaráinknak, az ország minden részén végzett kísérletei szolgáltatnak erre a kérdésre is némi választ. (Buzakísérlet 4.185, rozs 859 van feldolgozva.) Ezek átlagában volt

Növény	Műtrágya kat. holdankint	Termésemelkedés q	
		szemgyökérgumó	szalma
buza — —	170 kg. szuperf. szórva	2.06	3.53
rozs — —	150 „ „ „	2.31	2.02
árpa — —	180 „ „ „	2.30	3.48
zab — —	180 „ „ „	2.16	3.53
kukorica—	60 „ „ fészekbe	3.00	5.00
cukorrépa	70 kg szuperf. 40 kg káli 40 kg salétrom	28.00	—
burgonya	200 kg szuperf. 60 kg káli 100 kg mézsnitrogén	26.00	—

100 kg. szuperfoszfát emelte a szemtermést

1927—27 1928—29 évi
kísérlet átlagában

Buza	111	113
Rozs	97	158
Árpa	113	—

A közhit azt tartja, hogy a tavaszi kalászosok nem olyan hálásak a műtrágyázás iránt, mint az ősziek. Ez nagyjában igaz, de viszont az is tagadhatatlan, hogy nagyon sok esetben a *tavasziak műtrágyázása is igen jövedelmezőnek bizonyult*, különösen amióta a műtrágyázásnak a sorba való alkalmazása el-

terjedt. Ennek példáját egy ezévi kísérletem is világosan bizonyítja. Az árpa szuperfoszfát nélkül 8.40 q-t termelt kat. holdankint, 180 kg. szuperfoszfát kiszórása esetén 10.30 q-t, míg sorba adott 80 kg. szuperfoszfát után 10.20 q-t. A termésemelkedés tehát

kiszórt 180 kg. szuperfoszfát után 1.90 q volt sorba
adott 80 kg. szuperfoszfát után 1.80 q volt

Tehát a sorbatrágyázás esetén 100 kg. szuperfoszfátot lehetett megtakarítani anélkül, hogy a termés (számbavehetően) csökkent volna. 180 kg. kiszórt és 80 kg. sorba adott szuperfoszfát terméscsökkenés hatása egyenlő volt — de a jövedelmezősége lényegesen különböző.

A kiszórt 180 kg. műtrágya kat. holdankint 96 fillér tiszta nyereséget mutatott, míg a 80 kg. sorba adott műtrágya 12.59 P-t. A szórva és sorba adott műtrágya hatására előállított jövedelem közötti különbség 11.63 P-t tett ki. Ennél a kísérletnél 100 kg. szuperfoszfát kiszórva 105 kg., sorba alkalmazva 225 kg. termésemelkedést okozott.

A műtrágyák használatának jövedelmezősége különösen a tavasziak alá sorbatrágyázással még akkor is biztosítható, ha szórva alkalmazva (mai árak mellett) alig jövedelmező. Ha már most a legutóbb említett árpakísérletet vizsgáljuk, felmerül az a kérdés, hogy 80 kg. sorba adott szuperfoszfát hatására nem rendkívül nagy-e 180 kg. szemtermés emelkedés. Erre a választ Gyárfás egy könyvében (Magyar Dry Farming. 160 old.) közölt adataiból kapjuk meg. Ezek szerint (az Országos Növénytermelési Kísérleti Állomás számos kísérlet átlagában):

A kísérleti növény	100 kg szuperfoszfát emelte a termést kat. holdankint kg-mal	
	ha azt sorba adták	ha kiszórták
buza — —	340	145
rozs — —	263	96
árpa — —	267	87
zab — —	160	38

Ezek a kísérletek világosan mutatják, hogy mennyivel hatásosabb a szuperfoszfát sorba alkalmazása, mint annak kiszórása. —

Különösen nagy eltérés mutatkozik a sorbatrágyázás javára a tavasziak műtrágyázásánál.

Erdélyi gazdatársaimat ezek a régebbi kísérletek már csak azért is érdekelhetik, mert közülük sokat Erdélyben (Pusztakamarás, Torda, Kolozs, Szászfenes, stb.) végeztek.

Vagy 20 esztendővel ezelőtt Erdélyben már igen alapos sorbatrágyázási kísérleteket végeztek Juhász Árpád irányítása mellett. (Ebben a munkában magam is résztvettem.) Bizonyára sok erdélyi gazdatársam megtalálja még azt a szép képekkel díszített albumot, amely Juhász kísérleteinek eredményét tartalmazza. A sorbatrágyázás jelentőségét és hasznát mutatják ennek adatai.

Termés kat. holdon q			
gazdaság	növény	trágyázatlanul	75—100 kg szuperfoszfátal sorba
Szászfenes	buza . . .	1.99	6.01
Örményszékes	buza . . .	9.78	11.35
Sorostély	buza . . .	4.56	7.38
Szászfenes	rozs . . .	9.20	11.96
Szászfenes	rozs . . .	9.02	11.67
Szászrenes	rozs . . .	8.98	12.00
Torda	tak. répa . .	240.00	345.00
Keresztes	cuk. répa . .	83.00	169.00

Az összes régebbi és újabb kísérletek eredményét egybevetve, világosan látszik, hogy a sorbatrágyázás a szuperfoszfát jövedelmező használatát még a mai viszonyok között is le-

hetővé teszi, feltéve, hogy érvényesülésének feltételei egyébként megvannak. Ezek közül ez alkalommal csupán arra akarok rámutatni, hogy igen gyakran a többi növényi táplálóanyag hiánya akadály a szuperfoszfát kellő érvényesülésének. E közlemény elején utaltam már arra, amikor egy felsődunántuli nagyuradalom eredményeit közöltem. Ennek 3 (gyengébb talaju) gazdasági kerületben a szuperfoszfát csak mérszénitrogénnel együtt emelte a termést jövedelmezően. (Gyakran megesik, hogy a legmagasabb trágyázási költség esetén mutatkozik a legnagyobb jövedelem, — kerül 1 q termés előállítására a legkevesebbe.)

Ha a nitrogén pótlását vetés előtt elmulasztottuk, őszi kaszálásnál még nem késünk el. Február végétől március végéig van a fejtrágyázás ideje.

Amint a sorbatrágyázás is a mai árviszonyok következtében újra nagyon időszerűvé vált, mert takarékoskodást tesz lehetővé, úgy nyert jelentőségben a fejtrágyázás is. Összességében nem mutatkozott a nitrogéntrágyázás szükségessége, de a téli idő kiválthatja azt.

Évek óta foglalkozunk a nitrogén-fejtrágyázás kérdésével. E kísérletek még akkor indultak meg, amikor a mérszénitrogén volt az egyetlen kapható nitrogéntrágyánk. Ezt régebben félreismerték. Ma már a mérszénitrogénnek fejtrágyául való használhatóságát senki sem vonja kétségbe (vidékünkön sok ezer holdat fejtrágyáznak vele.) Így is megperzselheti ugyan a növény levelét, — de ez muló hatás. A terméscsökkenés sokszor igen jelentékeny. 50 kg-al 200—300 kg. buza termésemelkedés igen gyakori, de volt már kat. holdankint 5—6 q is.

Természetesen a fejtrágyázás sikerülte is attól függ, hogy igazán volt-e rá szükség. — Vagyis csak megint vissza kell térnem oda, ahonnan kiindultam: ismerni kell földünket.

Mai árviszonyok mellett a régi módi, találmokra való műtrágyázás csakugyan nem jövedelmező. Ebből azonban igen helytelen volna azt a következtetést levonni, hogy nem műtrágyázzunk. E közlemény keretében is elegendő példát mutattam be, nem apró parcellákon végzett kísérleteket, hanem gyakorlati gazdák, uradalmak megállapítását. Ezekből a példákban világosan látszik, hogy lehet a mai viszonyok között is eredményesen műtrágyázni. Ha lehet, akkor pedig mindenkinek keresni kell annak módjait. A mai nehéz időkben csak állandó munka, kutatás és minden kecsgetető remény kihasználása menthet meg.

(Vége.)

A marosvásárhelyi cukorgyár termelői szerződése.

Az utóbbi években a termelői szerződések következtében megkésve kerültek a gazdák kezébe a vegyes bizottság döntésének kitolódása miatt. Ez a körülmény igen súlyos helyzet elé állította a cukorrépa-termelő gazdaközöniséget. Az idén az egészen abnormális időjárás tette lehetővé, hogy a döntés alkalmával még el lehetett vetni a répát.

Sajnos, ez a lehetőség is csak igen hosszú és szívós utánjárás sovány eredménye, amennyiben az E. G. E. Cukorrépa-termelői Szakszervezet elnöksége heteeken át járt a szakminisztereknél; míg végre a marosmegyei kamarával karöltve és küldöttségekkel támogatva, keresztül tudta vinni, hogy Marosvásárhely 50 kilométeres körzetben termelhetnek a régi termelők összesen 1700 kat. holdon répát a botfalusi cukorgyár részére.

Köztudomásulag Románia cukoripara túltermelésben van. A cukorrépa-termelést és cukorgyártást ezért korlátok közé kell szorítani. Ennek következtében a tizenkét gyár közül öt a folyó évben nem fog mű-

ködni. Ezek között van a marosvásárhelyi is. Az idő előrehaladottságára való tekintettel, a marosvásárhelyi cukorgyár nem is küldött ki termelői szerződési űrlapokat, hanem csak a termelők képviselőivel kötött megállapodásokat közölte az alábbiak szerint. A termelés feltételeit illetően a vegyes bizottság határozatai lesznek a mérvadók. A Szövetség a kamarával karöltve kérte a kormányt, hogy a súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel, eszközölje ki a C. F. R.-nél, hogy a Marosvásárhely környékén termelt répa 50%-os fuvardíj kedvezmény mellett legyen szállítható. A répaárak még nincsenek megállapítva, noha más években vetés idején már tisztában volt a gazda, hogy milyen árakra számíthat. Ezt a késedelmet főleg a politikai állapotok és a kormányválság hosszas vajudása idézték elő. Most azonban már sürgősen össze kellene űlnie a vegyes bizottságnak az árak megállapítása céljából, de ezt ismét csak a politika gátolja, mert ma Bukarestben mindenki a választási előkészületekkel van lefoglalva.

A fent említett megállapodás szövegét az alábbiakban közöljük szövegesen:

Megállapodás

Alulírott a folyó évben a Bod-i cukorgyár részére..... község határában..... kat. hold cukorrépa fogok termelni és a termelt mennyiséget..... vasuti állomásra szállítani és a cukorgyár megbízottjának ott átadni.

A termelési szerződés feltételeit a Comisia Mixta fogja megállapítani, kivéve azokat a feltételeket, melyek az alábbi, a, b és c alatt felsorolt, az ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez intézett beadványban, az Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium 35008 sz. 1931. május 1-én kelt leiratában és végül az ezen leirat végrehajtása tárgyában a gyár és termelők képviselői között 1931. május 2-án felvett promemoriában foglaltaknak és amelyek a Comisia Mixta által sem változathatók meg.

A fennebb említett okiratok szövege a következő:

a) „Alulírottak a marosvásárhelyi répa-termelők képviselői, a botfalui, Brassó, cukorgyár igazgatójával egyetemben, hivatkozással a mai kihallgatásra, amiben Önnél ma szerencsénk volt, tisztelettel közöljük, hogy a botfalui cukorgyárral megegyeztünk, hogy az a marosvásárhelyi gyár körletében 1000 Ha répát termeljen.

A termelők a botfalui gyárnak vagononként 300 leít térítenek az ezen 1000 Ha-on termelt répa után abból az árból, amit a vegyes bizottság fog megállapítani a repáért.

A termelők lemondanak az ezen repából származó szeletről, amely a botfalui gyár használatában marad.

Az egész répamennyiség 50 Km. körzetben belül fog termelteni Marosvásárhely körletében és a termelők lemondanak az eddig az ezen körletben élvezett bonificációról.

Az egész répa 1931. november 15-ig adandó át a gyárnak, a gyár jogosult lévén azt át nem venni, ha ezen időig nem lenne átadva.

A többi feltételkre vonatkozólag a Vegyes Bizottság által teendő intézkedések fognak alkalmazhatni.

Ha a helyzet a jövő évben normális lesz, természetesen a marosvásárhelyi gyár effectív fog dolgozni.

A fentieket közölve, alulírott termelők bátrak vagyunk kérni, hogy a vasutigazgatóságnál interveniálni sziveskedjék, hogy az ezen 1000 Ha-ról a botfalui cukorgyárnak küldött répa után a felrakó állomástól Bod állomásig való fuvardíj felével egyenlő refectiát adjon, mivel a botfalui gyár azon kifejezett feltételt tette, hogy conventiót csak abban az esetben köti meg, ha Ön garantálja ezen refectia engedélyezését.

Kérjük még, hogy ezen 1000 Ha-t a Vegyes Bizottság, mint törvényesen bevetett területét tekintse még abban az esetben is, ha ezen vétséssel a 15.000 Ha meg lenne haladva.

Végül megegyeztünk még abban, hogy a botfalui gyár a répa átvételét a marosvásárhelyi gyár körletében levő mérlegeken eszközöli.

Köszönetet mondva Miniszter Urnak a tanúsított jóindulatért, kérjük, fogadjon megkülönböztetett tiszteletünk nyilvánítását.

b) „A Közlekedésügyi Minisztériumhoz intézett, a Maros völgyéről származó repának a botfalui cukorgyárhoz való szállításának dij-

leszállítás iránti intervenciónk folytán ezidő- szerint csupán a Tarif Special IX-ből a Tarif Special XIV-be való áthelyezést értük el, ami 300 km-es távolságra vagononként az Önök és termelők közötti egyezségben megállapított összegben felül 1160— leus többletet jelent.

Hogy a vetés ne készen el, az idő eléggé előrehaladott lévén, kérjük a szerződéseket azonnal megkezdeni, az iparügyi minisztérium kötelezvény magát, hogy a közlekedésügyi minisztérium mellett mindent el fog követni a kért redukcio elnyerése céljából.

Az esetben, ha nem sikerülne nekünk ezen redukcio elnyerése, a Comisia Mixta minden intézkedést meg fog tenni, hogy az Önök és a termelők között létrejött megállapodás végrehajtsék.

c) „A termelők képviselői kijelentik, hogy tudomásul vették az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium 1931 május 1-én kelt 35.008. számú átiratát és kéri, hogy a cukorgyár kezdje meg a szerződéseket, ők pedig kötelezik magukat, hogy az illetékes hatóságoknál az 50 százalékos refactia engedélyezése iránt interviáljanak. Az esetben, ha ez a refactia nem engedélyeztetnék, a termelők alávetik magukat a minisztérium vagy a Comisia Mixta határozatainak. Mindenestre határozottan megállapítatik, hogy ezen fuvarkülönbséggel nem terhelhető meg a bodi, vagy tárgy-muresi gyárak.”

Köteles vagyok továbbá kat. holdaként legalább 100 kilogramm szuperfoszfát műtrágyát répatésemhez felhasználni, ellenkező esetben a gyár jogosított az általam termelt cukorrépa átvételét megtagadni.

A Minerva Biztosító Részvénytársaság különös kedvezményei a jégkár ellen biztosító feleinek.

1. Kár esetén nem a piaci árakat, hanem a gazda által választott és biztosított árakat téríti meg a Minerva Biztosító Rt.

2. Azt a szokást, hogy kár esetén a biztosított összeg 5%-át a megállapított kárösszegeből, mint a fél önrészesedését levonják, a Minerva ebben az évben sem vezeti be. A felek tehát franchist ez évben sem viselnek.

3. Ha a gazda a folyó évben nem jelent jégkárt, a tiszta díj 10%-át visszakapja és pedig úgy, hogy az a fizetéskor a váltó értékéből le is vonatik.

4. Engedmény a későbbi években:

Mindaddig, míg a gazda jégbiztosítását a következő években is rendszeresen a Minerva Biztosítónál adja fel és nem jelent jégkárt, a 10%-os alapengedmény évről évre 5%-kal emelkedik, amíg a 30%-ot el nem éri. Azok a felek tehát, akik a múlt évben is a Minervánál biztosítottak és jégkárt nem jelentettek, most 15% kármenteségi engedményt fognak élvezni.

5. Kézpénzfizetési engedmény:

Ha a biztosító gazda a biztosítási díját a kötvény átvételekor kézpénzben kifizeti, a tiszta díj 5%-át kitevő engedményben részesül.

6. A károk rendezése, igazságosan és a legméltányosabban történik az Erdélyi Gazdasági Egyesület szakközegeinek közbenjöttével.

7. A díjtételek teljesen azonosak a múlt évi és a többi társaságok díjtételeivel, miután az alapidíjakat a fenti igen jelentékeny kedvezmények ellenére sem emelte fel a Minerva.

8. A folyó évben még a károk kifizetésével felmerülő költségeket sem számítja fel a felek terhére a Minerva Biztosító Rt.

9. Amint köztudomásu, a Minerva a kisebbségi magyarság hivatalos biztosítóvállalata és így minden magyar testvérünknek kötelessége biztosítását itt feladni, amivel önmagának anyagi előnyöket is szerez, mert lényegesen olcsóbban jut a biztosításhoz, mint a többi társaságoknál.

10. A Minerva Biztosítónak minden városban és a legkisebb községben is képviselője van, ahol a biztosítások akadálytalanul feladhatók.

Kérdés — Felelet.

Kérdés: Kérem szives utbaigazítását, hogy mily eljárással lehet a Cigája és Merinó gyapjuból itthon házilag a gyapjuzsirt kivonni? T. i. értesültem, hogy az erdélyi juhász gazdák foglalkoznak vele és a nyers gyapjuzsirt jó árban értékesítik; ki vásárolja azt össze és mily célokra? K. M. Oravița.

Felelet: A zsirosan nyirt gyapjuból a gyapjuzsirt kivonni — azaz kimosni — étherrel, benzinnel, szódásvizzel, szappanos vízzel, szappangyökér — saponaria — főzettel, hamu luggal, vizelettel szokták. A gyapjumosó gyárak meleg szódásvízben (1000 liter vízre 4—6 kg. szóda; 50—60 C. fok meleg fürdőben) fürösztik a zsiros gyapjut, a hátonmosottat pedig szappanos melegvízben (1000 liter vízre 2 kg. szappan; 35—45 C. fok meleg fürdőben) folytonos kavarrással 3—4 kádban egymásután. A zsiros fürdővízből azután összegyűjtik sajátos eljárásokkal és tisztítják a gyapjuzsirt a lanolint, amit mindenféle kenőcsök, szépitő paszták, bőrápolási krémek készítésére használnak a gyógyszer stb. ipar.

Soha nem hallottam, se nem olvastam, hogy „erdélyi (régii erdélyi) juhos gazdák“ a Cigája és Merinó gyapju zsirosjának kivonásával foglalkoznának és a nyersgyapjuzsirt jó áron értékesítik. Pedig nagyon sok esztendőn át figyeltem az erdélyi kevés merinójuh és sok cigájajuh tenyésztése, tartása és használatát. Akik foglalkoznak vele, valószínűleg ugyanúgy szokták kimosni és összegyűjti kicsinyben a nyersgyapjuzsirt, mint a mosógyárak nagyban.

A nyersgyapjuzsirt, hogy ki vásárolja össze, hirdetés rendén lehet megtudni. Hogy a nyers zsiros valamilyen különös és milyen célokra használtatik — nem tudom biztosan. A tisztított, a tiszta lanolin, hogy mire használtatik: fennebb említettem. Dr. Sz. Á.

EGYLETI ÉLET

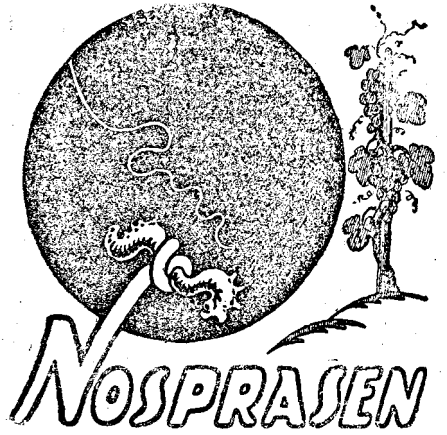
Gyümölcsfavédelmi előadások Erdélyben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet Gyümölcstermelői Szakosztálya Tordán, Bánffyhunyadon, Nagyenyeden, Gyulafehérváron, a Maros megyei Földműves Szövetséggel karöltve Marosvásárhelyen bemutatóval kapcsolatos szülő, és gyümölcsvédelmi előadásokat rendez. Hasonló előadásokat rendez a Szamos megyei Gazdasági Egylet Désen és Szamosujváron. Ezen előadások közül a tordai és bánffyhunyadi most folytak le az érdekelt gazdaközönség nagy érdeklődése mellett. Előadásokat tartottak dr. Páter Béla ny. gazd. akadémiai igazgató és Török Bálint EGE titkár. A következő előadás folyó hó 14-én lesz Szamosujváron, 15-én Désen. A gyulafehérvári, nagyenyedi és marosvásárhelyi előadások ideje nincsen kitűzve, azokról az EGE. értesíteni fogja az érdekelt gazdaközönséget.

Törvények, rendeletek.

Kisgazdák adóhátraléka miatt nem foglalkozható le és nem árverezhető el az állatállományból csak a 2 drb. igavonó állaton, 1 drb. tehénen, 1 drb. sertésen, 6 drb. juhon felüli állatállomány. Takarmányból csak a 2 havi szükségletet meghaladó mennyiség foglalkozható le. Ágynemű nem vihető el és ruhaneműből is a szükséges mennyiség meghagyandó. Iparosoktól a szerszámok és munkagépek szintén mentesek a foglalás és árverezés alól.

A SOLBAR - NOSPRASEN

szép és egészséges gyümölcs-
termést biztosít.

355

Vegyes közlemények

FELHÍVÁS A TAGDIJAK SÜRGŐS BEFIZETÉSÉRE!

Tisztelettel felkérjük az Erdélyi Gazdasági Egylet összes tagjait, hogy úgy a január hóban esedékessé vált folyó évi, mint az előző évekről hátrálékos tagdíjait sürgősen sziveskedjenek beküldeni az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala címére (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Muresan-Attila-utca 10. sz.), mert az egyesületet súlyos anyagi körülményei arra kényszerítik, hogy ellenkező esetben az egyesületi jogtanácsos ur utján küldje ki a felszólításokat. Minden tisztelt Tagtársunk a saját érdekében cselekszik, ha a felesleges költségcsaportást elkerülve, tagdíjartozását haladék nélkül rendezzi.

Az E. G. E. Elnöksége.

Permetezzük gyümölcsfáinkat. Több almatermelő, aki tudatára ébredt annak, hogy ma a mezőgazdaság már nem folytatható egyedül az östermelés szempontjából, hanem szükséges, hogy a termelő kereskedelmileg is tevékenykedjen, almatermését jobb árak elérése miatt nem volt hajlandó összel árulni eladni, hanem azt raktározta, hogy kihasználhassa a karácsony körüli jó árakat. Sajnos, legtöbb esetben még az épek látszó elraktározott gyümölcsből is dec.— januárig tetemes százalék romlásnak indult. Mostanában számos kérdezősködés érkezik az E. G. E.-hez, hogy hogyan lehet ezt a romlást megadályozni. Bizony gyümölcsösünknek ezt a hátrányát a külföldi piacokon is nagyon jól ismerik és tudják, hogy az erdélyi almát, amit összel nálunk megvesznek, minél hamarabb tovább kell adni, mert nem tartós és ezért gyümölcse összel sohasem tudja elérni az almának egyébként igen magas világpiaci árszintjét. E romlandósághoz mindenesetre hozzájárul sokszor a raktárhelyiségek alkalmatlansága, a legfőbb oka azonban az, hogy almatermésünk rovar és gombakártevőktől erősen fertőzötten kerül elraktározásra, amely bajok azután rohamosan terjednek és tömegesen rothasztják a gyümölcsöt. Egy csapásra meg lehet akadályozni ezt a nagy veszteséget, ha már eleve gondoskodunk arról, hogy fertőzötlen legyen termésünk, ezt pedig rendszeres permetezéssel lehet elérni. Nem elraktározás előtt kell fertőtleníteni az almát, hanem már virágzás után kell megindítani a harcot a kártevők ellen. E célból fel kell oldani 100 liter vízben 1 kg. gálicot, 1 kg. oltott meszet. Ebbe a keverékbe a

férgesedés miatt bele kell keverni $\frac{1}{4}$ kg. Arzolat és a foltosodást okozó gombabetegségek miatt $\frac{1}{2}$ kg. Sulfarolt. Ilyen kevert lével kell azután közvetlenül virágzás után alaposan megpermetezni a fák lombját, de különösen a fiatal kötődött gyümölcsöt. Őszi almánál egész augusztus közepéig kell folytatni ezt a permetezést úgy, hogy virágzástól augusztusig legalább 3 permetezés történjék, melegebb szőlővidékeken 4—5 permetezés is kell. Látszólag magas költségek nemcsak a gyümölcs eltarthatóságában, hanem a lényeges terméstelemben bőségesen meg fognak térülni, mert bebizonyított tény, hogy gyümölcsfáink elhanyagoltságuk miatt termőképességüknek alig $\frac{1}{10}$ sőt $\frac{1}{20}$ -ad részét sem képesek kifejteni. Minden termelő érdeke, hogy külföldi példára nekilásson a rendszeres védekezésnek.

A gyümölcsexport előkészítése érdekében a lépéseket megtette a Nemzeti Export hivatal. Felhívta a keresk. és iparkamarák útján az exportöröket, hogy jelentsek be, hogy honnan és milyen gyümölcsöt óhajtanak exportálni a mennyiség hozzávetőleges megjelölésével.

A gazdaközönség figyelmébe! Még alig volt 1—2 meleg napunk és máris többiben fordult elő jégeső. Kolozsvár környékén, Ajton vidékén, valamint Erdély több más helyén, elég nagy jégeső esett, ami, ha még nem is okozott nagyobb kárt, bizonyára meg fog ismétlődni. A tél folyamán ugyanis kevés csapadék hullott le és szakértők szerint ilyenkor nagyon jéges esztendőre lehet számítani. Nem győzzük eléggé a gazdaközönség figyelmébe ajánlani, hogy a folyó évben fokozottabb mérvben gondoskodjék terményeinek jégbiztosításáról, mert a mai súlyos gazdasági viszonyok mellett, ha a termést a jég megsemmisíti, a gazda még súlyosabb viszonyok közé kerül, amit a csekély biztosítási díj fizetésével elkerülhet. Azt is tudja minden öntudatos magyar gazda, hogy a kisebbségi sorban élő magyarság biztosítóvállalata a „Minerva”, amely társaság a többi biztosítóintézetekkel szemben sokféle igen jelentős engedményt ad a gazdaközönségnek, tehát nemcsak magyar fajunkkal szemben kötelességünk a biztosítást itt feladni, hanem elsőrendű érdekünk is, mert itt nemcsak kevesebb díjat kell fizetni, de kár esetén is sokkal előnyösebb feltételeket is kap a biztosított fél. Saját érdekükben hívjuk fel tehát olvasóink figyelmét a Minerva Biztosító intézetnek lapunk közgazdasági rovatában leközölt különös kedvezményeire, amit tanácsos figyelemmel elolvasni, még mielőtt más társaság ajánlatát a gazdák aláírnák.

Idejében kössük meg jégkárbiztosításainkat, mert jégverés után a biztosító-társaságok nem vesznek fel biztosításokat. Az idei időjárás pedig olyan abnormalis, hogy könnyen érheti a gazdaközönséget meglepetésszerűen a jégkár. A legelőnyösebben a gazdaközönség az E. G. E. útján adhatja fel összes biztosításait a Minerva Biztosító Rt.-nál.

Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorója megállapította, hogy a Ferenc József-víz abszolút megbízható hashajtó. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Állatkiállítás Kiskomlóson. A Sváb Gazdasági Egylet kiskomlósi Sertéstenyésztők Egyesületével karöltve május 17-én Kiskomlóson szarvasmarha-, ló- és sertéskiállítást rendez. Az E. G. E. nemrégiben rendezett a Bánságba egy gazdasági tanulmányi kirándulást, amelyen a vidék állattenyésztését és tenyészállatállományát volt alkalmunk megismerni. Ez alapon ajánljuk az érdekeltek figyelmébe a kiállítás megtekintését.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lej Vastagabb betűvel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lej

Eladó 2 éves igen jó karban levő MÁV. gyártmányu 1200-as cséplőgarnitúra International traktorral és ekével teljesen komplett felszereléssel, elhalálózás miatt igen olcsó áron és kedvező fizetési feltételek mellett. Megtekinthető Kolozsvárt, Honvéd-utca 80 sz.

Eladó 13 hónapos szőke mangalica nagyfajtájú tenyészkan. Cim: Pál Dénes plebánus, Szászfenes Florestii. 371

Jó karban levő használt szeparatori és burgonyapárolót keresek. Ajánlatokat Borbély Kálmán, Zoreni (Lompérd), p. u. Sănmihalul de Câmpia jud. Cluj kérem küldeni. 388

Eladók importált, Budapesti 1931. évi tenyészállatvásáron I. díjat nyert, magyar országos törzskönyvbe bevezetett faj Yorkshire tenyészkozzáktól leszármazott fajmalacok gr. Teleki Károly gazdaságában Dumbravioara—Sáromberke jud. Mures. 389

VETŐMAGVAK

Lucerna és lóheremagvak,

arankamentes államilag olomzárolt

Zöldség- és virágmagvak

garantált fajtiszta és csiraképes

Fü- és heremagvak állandó rétek

és legelők bevetésére

Takarmányrépamagvak eredeti

behozatal közismert tenyésztőktől

Mútrágya

Kertművelési és méhészeti

cikkek nagy választékban.

Raktárról szállít legolcsóbb ár mellett az

Erdélyi Szász Gazdasági

Egyesület árucarnoka

S i b i u

Sörgöncim: Verkaufshalle Sibiu.

Telefon: No. 200. 374 Árjegyzék ingyen.

Marabu keltetőgépek

gravitációs központi melegfűtéssel, többszörösen kiténtelve, raktárról szállít 384

„MODERNA”

építőipari gépek és rádiátor R.-T.

Braşov, Str. Infundată (Kis-u.) 12

Ajánlat és prospektus díjmentesen!

GAZDÁK, SZERVEZKEDJETER!

AMBROSI, FISCHER & CO AIUD · JUD · ALBA

Szállítunk kifogástalan minőségben és előnyös árak mellett: Berlandieri × Riparia, Riparia portolis, Riparia × Rupestris

alanyvesszőket nagykiterjedésű enyedi, medgyesi és buiteai anyatelepünkről. — Akinek alanyvesszőre szüksége van, kérjen okvetlenül tőlünk is ajánlatot.

Árjegyzék kívánatra díjtalan

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosănmartin-Dicsőszentmárton, Alba-Iulia-Gyulafehérvár, Târgu-Mures-Marosvásárhely, Oreda-Nagyvárad és Timișoara-Temesvár.

SAJÁT TŐKÉI: 143 MILLIÓ LEJ

Affiliált intézetei: Torda-Aranyos-vármegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Odorheiu-Székelyudvarhely és Cristur-Székelykeresztúr, Szászregényvidéki Takarékpénztár és Hitelbank Rt. Reghin-Szászregén, Népbank Rt. Huedin-Bánffyhyunad, Szamosújvári Hitelbank részvénytárs. Gherla-Szamosújvár.

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez Áruraktárai a vasut mellett 3804

Mezőgazdák: Saját érdekekben

pácolják a tavaszi vetésre szánt magvaitokat

„CERESAN”-al

szárazon. 377

Kétszer-annyit ér almatermése

ha foltmentes, féregmentes a termés.

Ezért permetezzen virágzás után

Sulfarol és Arzola

keverékkel.

100 l. vízbe 1 kg. gálic, 1 kg. oltott mész, $\frac{1}{2}$ kg. SULFAROL $\frac{1}{4}$ kg. ARZOLA

Kaphat készen is ilyen keveréket:

TUTOKIL néven.

Vértetű, levéltetű ellen LIBEX.

100 l vízbe 4 kg. LIBEX.

Ismertetőt ingyen küldenek a lerakatok:

— Aiud: Hangya központ. — Alba-Iulia: Karl F. Jickeli. — Arad: Mezőgazdák Kereskedelmi Rt. — Baia Mare: Haracsek Vilmos. — Careii: Sztruhár & Mandl. — Cluj: Agrotechnica, Cal. Reg. Ferdinand 8, Schieb & Co. P. Mihai Viteazul 40. — Dej: Gazdasági Egylet. — Oreda: Takaréksóság Szövetkezet, Piața Unirii 5 sz. — Satu-Mare: Mezőgazdák Rt. — Simleu: Schwarz M. — Timișoara: Karner Ede Rt. Str. Brătianu 12. — Zalău: Kincses és Erdey. —

Vezérképviselő: FREDERIC SPODHEIM és TÁRSA 360 București 2, Bulev. Elisabeta 55.